

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

ENCJ valde 2025. gada 13. novembrī

ENCJ dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas politika

Vienlīdzība ir viena no Eiropas Savienības pamatvērtībām saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību.

Eiropas Savienības (LESD) 8. pants, kurā noteikts, ka: "Savienība visās savās darbībās tiecas novērst nevienlīdzību un veicināt vīriešu un sieviešu līdztiesību". Eiropas Komisija 2020. gadā pieņēma paziņojumu Nr. COM (2020)152 "Līdztiesīga Savienība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020-2025", kurā dzimumu līdztiesības veicināšana starp sievietēm un vīriešiem noteikta par Savienības uzdevumu visās tās darbībās, kā to paredz Līgumi. Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts uzsver, ka dzimumu līdztiesības integrētā pieeja nodrošina, ka politikas veidošana un likumdošanas darbs ir kvalitatīvāks un sabiedrībai nozīmīgāks, jo tas ļauj politikai efektīvāk reaģēt uz visu iedzīvotāju vajadzībām.

Līdzās dzimumu līdztiesības tiesību aktiem dzimumu līdztiesības integrētā pieeja tiek uzskatīta par vispiemērotāko pieeju dzimumu līdztiesības sasniegšanai. Tāpēc Komisija paziņoja, ka tā veicinās dzimumu līdztiesības integrēto pieeju, sistemātiski iekļaujot dzimumu perspektīvu visos politikas izstrādes posmos visās ES iekšējās un ārējās politikas jomās. Projektu līmenī Komisija dzimumu līdztiesības integrēto pieeju uzskata par līdzekli dzimumu līdztiesības sasniegšanai, iekļaujot dzimumu līdztiesības perspektīvu visos projekta posmos (izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā).

ENCJ apņemšanās nodrošināt dzimumu līdztiesību un nediskriminācijas politiku

ENCJ kopš tās dibināšanas 2004. gadā ir apņēmusies ievērot nediskriminācijas, dzimumu līdztiesības, vienlīdzīgu iespēju veicināšanas un iekļaušanas principus. Lai gan līdz šim ENCJ vēl nav pieņēmusi dokumentu, kurā būtu noteiktas šīs svarīgās politiskās saistības, dzimumu līdztiesības un integrētās pieejas dzimumu līdztiesībai principi un apsvērumi ir konsekventi piemēroti ENCJ darbībā (gan iekšējā, gan ārējā līmenī), kā arī ir uzraudzīti un novērtēti. Dzimumu līdztiesības komponente vienmēr ir uzskatīta par integrētu ENCJ darbībā. Jaunākie dati par dzimumu sadalījumu (sk. turpmāk) apliecina šo pastāvīgo apņemšanos.

ENCJ dzimumu pārstāvība skaitļos

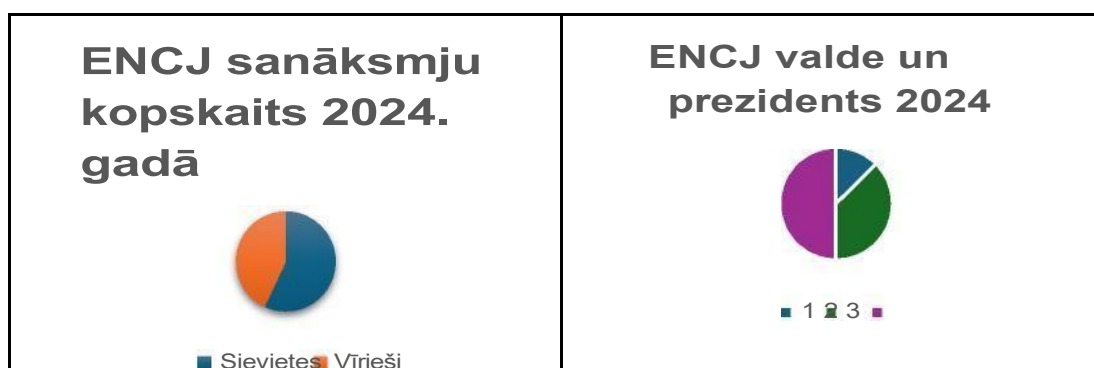
Lai gan saskaņā ar ENCJ statūtiem katrs ENCJ dalībnieks nosaka savu pārstāvju dalību asociācijas pasākumos, aicinājumā reģistrēties projektu komandām ENCJ lūdz katru dalībnieku un novērotāju deleģēt ekspertus tā, lai tiktu saglabāts dzimumu līdzsvars viņu kopējā dalībā ENCJ pasākumos. Ja pastāv iespēja iecelt vairākus dalībniekus konkrētā projekta grupā, ENCJ lūdz, lai dalība būtu dzimumu līdzsvarota.

ENCJ arī uzraudzīja, vai dalību klātienē vai tiešsaistes pasākumos varētu uzskatīt par labvēlīgāku konkrētam dzimumam (iespējamo laika ierobežojumu dēļ), tomēr atšķirības netika konstatētas, jo izvēle piedalīties tiešsaistē vai klātienē galvenokārt ir saistīta ar tiesneša tiesas sēžu grafiku.

Kad tiek publicēts uzaicinājums kandidēt uz Valdes vai Prezidentūras amatu, ENCJ locekļi vienmēr tiek aicināti ņemt vērā dzimumu līdztiesību.

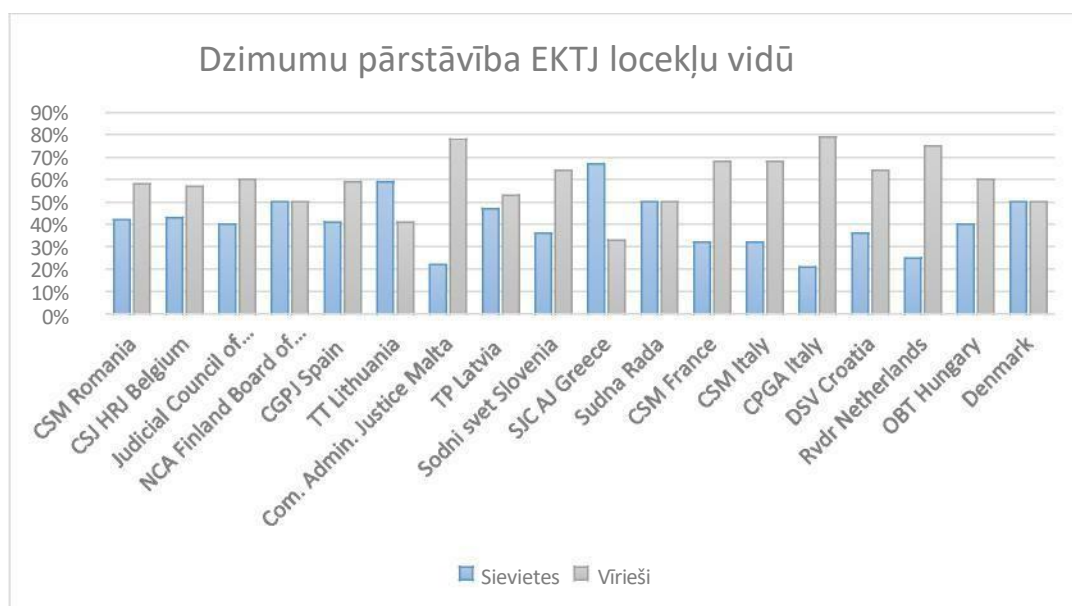
Jaunākie dati par dzimumu sadalījumu liecina par to, ka ENCJ izmantotais instrumentu kopums dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas veicināšanai darbojas.

2024. gadā ENCJ pasākumos piedalījās 780 dalībnieki, no kuriem 445 bija sievietes un 335 vīrieši. Pēc 2024. gada Ģenerālās asamblejas ENCJ valdē bija 3 sievietes un 4 vīrieši, un ENCJ prezidente bija sieviete.

Analizējot līdzdalību ENCJ pasākumos un struktūrvienībās 2024-2025. gadā (sk. diagrammas iepriekš), redzams, ka pārstāvniecība ir līdzsvarota, tāpēc ENCJ turpinās pieņemt pašreizējo instrumentu kopumu un rūpīgi uzraudzīs situāciju.

Saskaņā ar Eiropas standartiem, kas attiecas uz **Tieslietu padomēm**, lielākajai daļai padomes locekļu jābūt tiesnešiem, kurus izraugās viņu kolēģi. Tāpēc šajā ziņā nav iespējams ietekmēt dzimumu līdzsvara procesu. Tomēr kopš 2023. gada sākuma vairāku ENTJ locekļu (Horvātijas, Francijas, Itālijas, Horvātijas, Portugāles, Rumānijas un Itālijas) sastāvs ir jauns. Šajā sakarā tika uzskatīts par lietderīgu analizēt dzimumu pārstāvību Tieslietu padomēs. Dati, kas apkopoti 2023. gadā, sniedza šādu pārskatu:

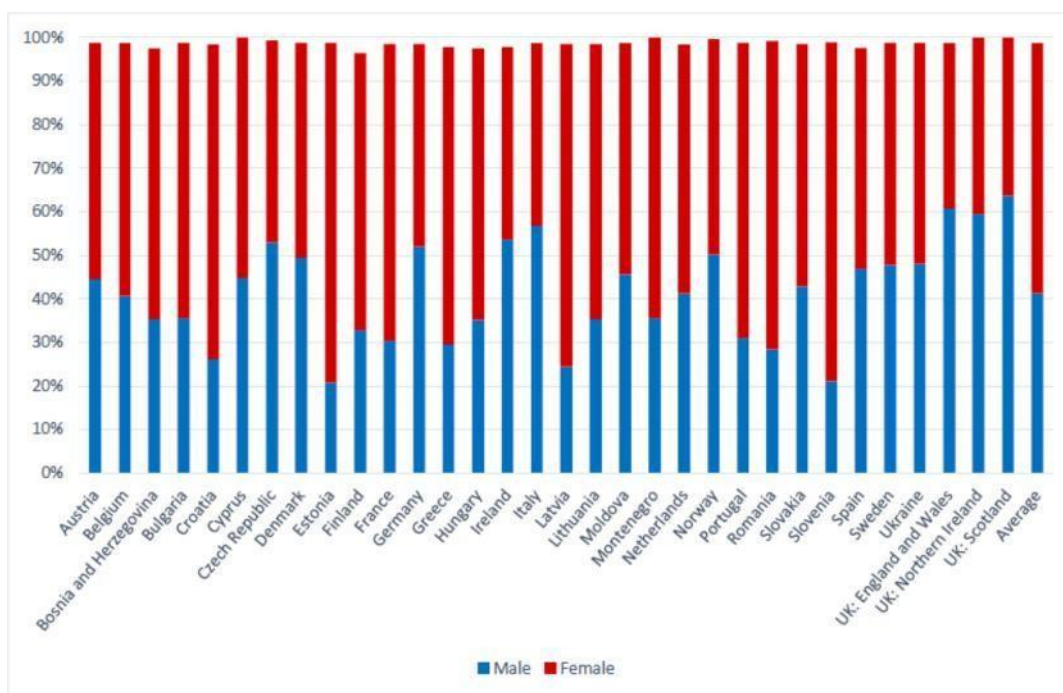
Dati liecina par atšķirīgu situāciju ENCJ locekļu vidū attiecībā uz dzimumu līdzsvaru. Ir ievērojami piemēri, kad ir panākts ideāls dzimumu līdzsvars, un lielākajā daļā ENCJ locekļu tas ir samērā līdzsvarots, savukārt dati no dažām padomēm (NCA) liecina, ka līdzsvara trūkst. ENCJ apkopos jaunu datu kopumu 2026. gada sākumā, kad tiks ievēlēts jauns vairāku padomju sastāvs.

Kad ENCJ organizē konferences vai citus pasākumus ar referentu grupām, tā cenšas nodrošināt dzimumu līdzsvaru. Tas pats attiecas uz gadījumiem, kad ENCJ ieceļ pārstāvjus projektu komandās vai projektu koordinatorus.

Saskaņā ar ENCJ komunikācijas plānu ENCJ komunikācijā tiek izmantota dzimumu neitrāla un dzimumu iekļaujoša valoda. Tas attiecas uz oficiālo saziņu, saziņu ENCJ tīmekļa vietnē un sociālajos plašsaziņas līdzekļos. Turklāt pirms ENCJ ziņojumu publicēšanas tos no dzimumu līdztiesības un iekļautības viedokļa pārskata kāds no darbiniekiem. Ja līdztekus paziņojumam tiek publicēts vizuāls attēls, tā mērķis ir atspoguļot taisnīgu un līdzsvarotu dzimumu un daudzveidības pārstāvību. Šis princips tiek ņemts vērā arī, izvēloties personas, kas pārstāvēs ENCJ pasākumos.

Ja iespējams, tiek pieliktas pūles, lai ENCJ rīkiem nodrošinātu komunikāciju pieejamos un bezbarjeru formātos. Pirmo reizi 2025. gadā advokātu aptauja par tiesnešu neatkarību tiks veikta bezbarjeru formātā.

Atsevišķa analīze no dzimumu viedokļa tika veikta 2025.gada **tiesnešu neatkarības aptaujas** ietvaros (skatīt līdzdalību pēc dzimuma zemāk redzamajā grafikā). Rezultāti ir parādījuši nelielu atšķirību, un kopējās atbildes liecina par nedaudz lielāku sieviešu dzimuma tiesnešu pārstāvību jeb atbildžu īpatsvaru. Jāatzīmē arī, ka Aptaujas rezultāti liecina, ka sieviešu un vīriešu dzimuma tiesnešu neatkarības uztverē nav atšķirību.

Dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas politikas mērķis

Pieņemot šo **Dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas politiku**, ENCJ vēlreiz apliecina savu stingro apņemšanos un uzticību dzimumu līdztiesībai un nediskriminācijai. Šajā politikas dokumentā ir izklāstīti pasākumi, kas tiks veikti, un instrumenti, kas tiks izmantoti situācijas uzraudzībai, kā arī dzimumu līdztiesības uzturēšanai un veicināšanai asociācijā. Tostarp, bet ne tikai, iepriekš izklāstītās darbības, kas jau ir kļuvušas par ENCJ kultūras sastāvdaļu. Šā dokumenta mērķis ir izklāstīt praksi, ko izmanto ENCJ, lai spertu nākamo soli ceļā uz dzimumu līdzsvara veicināšanu, padarot savus centienus pamanāmākus un labāk informējot par tiem, un galvenais mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgu dzimumu pārstāvību un nediskrimināciju.

Lai iepriekš minēto īstenotu praksē, ENCJ veiks pasākumus saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem principiem:

- **Nulles tolerance pret diskrimināciju**

Mērķis: apņemties veidot vidi, kurā nav pieļaujama diskriminācija.

Rīcība: ENCJ aktīvi veicinās kultūru, kurā netiek pieļauta nekāda veida diskriminācija, un tai nav vietas asociācijā. ENCJ, ciktāl tas ir asociācijas rīcībā, veicinās daudzveidīgas pārstāvības iekļaušanu visās tā darbībās.

- **Dzimumu līdztiesība**

Mērķis: Veicināt kopīgu apņemšanos nodrošināt dzimumu līdztiesību, lai radītu vienlīdzīgāku un iekļaujošāku vidi.

Rīcība: ENCJ mērķis ir panākt reālas pārmaiņas, veicinot un vairojot izpratni par dzimumu līdztiesību un nediskrimināciju, izmantojot atbalstu, sadarbību un atklātu dialogu ar tieslietu padomēm un citām līdzīgām iestādēm.

- **Dzimumneitrālas valodas izmantošana ENCJ saziņā**

Mērķis: Veicināt cieņu un dzimumu līdztiesību, izmantojot iekļaujošu komunikāciju.

Rīcība: Visā ENCJ saziņā arī turpmāk tiks lietota dzimumneitrāla un iekļaujoša valoda. Arī turpmāk būs izvairīšanās no tādu vārdu lietojuma, kas var tikt interpretēti kā neobjektīvi vai diskriminējoši. Tiks nodrošināta cieņa pret dažādu izcelsmju un dzimumu cilvēkiem un iekļaušana asociācijas darbā. ENCJ biroja darbinieks pārskatīs ENCJ ziņojumus un citus publiskus dokumentus no dzimumu neitralitātes viedokļa.

- **Dzimumu līdzsvarots sastāvs ENCJ darbībās/projektos**

Mērķis: Veicināt vienlīdzīgu pārstāvību, piedaloties ENCJ darbībās.

Rīcība: Saskaņā ar ENCJ statūtiem katra ENCJ dalībvalsts nosaka savu pārstāvju dalību asociācijas darbībā. Uzaicinājumā reģistrēties ENCJ pasākumiem ENCJ birojs turpina aicināt nodrošināt dzimumu līdzsvaru attiecībā uz vispārējo dalību ENCJ pasākumos. Ja darba grupā ir iespējams iekļaut vairāk nekā vienu pārstāvi, tiks pieprasīts dzimumu līdzsvars.

- **Līdzsvarota līdzdalība ENCJ struktūrvienībās**

Mērķis: nodrošināt līdzsvarotu dzimumu pārstāvību asociācijas pārvaldībā.

Rīcība: ENCJ institūcijas (valdi un prezidentūru) ievēl kolēģi. Kad tiks publicēts uzaicinājums kandidēt uz Valdes vai Prezidentūras amatu, ENCJ locekļi tiks aicināti ņemt vērā dzimumu līdztiesības principu. Turklāt ENCJ locekļi un novērotāji tiks aicināti uz ENCJ Ģenerālo asambleju nosūtīt dzimumu līdzsvarotas delegācijas.

- **Dzimumu līdzsvarots sastāvs ENCJ pasākumos**

Mērķis: Veicināt vienlīdzīgu pārstāvību starp runātājiem ENCJ pasākumos.

Rīcība: Kad ENCJ organizē konferences ar referentu paneļiem, tā cenšas nodrošināt dzimumu līdzsvaru paneļos. ENCJ birojs un valde aktīvi centīsies panākt dzimumu vienlīdzīgu pārstāvību gan tad, ja konferenču paneļi tiks veidoti no iekšējiem (ENCJ kopienā), gan ārējiem runātājiem.

- **Periodiska novērtēšana**

Mērķis: dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas politikas efektivitātes, ietekmes un atbilstības uzlabošanas periodisks novērtējums.

Rīcība: ENCJ katru gadu uzraudzīs dzimumu līdzsvara situāciju asociācijas darbā. ENCJ ik pēc 3-5 gadiem uzraudzīs dzimumu līdzsvara situāciju valstu tiesu iestāžu un padomju līmenī (vidējais padomes pilnvaru termiņš ir 4 gadi).

Šīs politikas efektivitātes uzraudzība un atjaunināšana

Lai šī politika būtu aktuāla un atjaunināta, ENCJ turpinās uzraudzīt situāciju un vajadzības gadījumā pielāgot izklāstīto pasākumu sarakstu. Vispirms ENCJ analizēs situāciju dzimumu līdzsvara jomā, veicot ikgadēju uzraudzību. Otrkārt, pamatojoties uz rezultātiem, ENCJ valde pārskatīs un apspriedīs situāciju un lems, vai daži no izklāstītajiem pasākumiem ir jāpielāgo vai jāveic papildu pasākumi.

